

"Ние на ССМ му ставивме крај кога ја донесовме одлуката за раздружување", вели Дојчин Цветановски.

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

ДОЈЧИН ЦВЕТАНОВСКИ

Во изминатиов период сведоци сме на сè она што се случува во сферата на образованието, протести на Синдикатот за образование, наука и култура, протести на сметководителите... Деновиве повторно се актуелизира и спорот меѓу СОНК и ССМ (Сојуз на синдикатите на Македонија), а по најавите за излегување на СОНК од ССМ, следувахе и друга најава за формирање нова федерација во која би влегле десеттина синдикати. За овие проблеми и барања говори претседателот на СОНК, Дојчин Цветановски.

"Нашите настојувања како грански синдикат во делот на образованието (во рамките на СОНК влегуваат и активностите на науката и културата) - вели Цветановски - стартуваа на почетокот на 2002 година и траат во континуитет. Тие експлодираа со социјалниот протест во февруари 2002 година. Се доцнеше со плата и до месец ипол, па дури и два, на пример, во училиштата во Прилеп. Тогаш СОНК два дена беше во штрајк за да обезбеди редовна исплата на платите и надоместоците за сите наши вработени во овие дејности. Со штрајкот во кој учествуваа речиси сите училишта го решивме тој проблем. Потпишавме Спогодба со Владата и оттогаш немаше проблем во редовната исплата на платите. Повторно само за неколку месеци во 2002 година во мај, точно девет дена бевме во штрајк, со некоја логистичка поддршка од неколку грански синдикати од јавниот сектор. Со тогашната Влада успеавме да обезбедиме прво зголемување на платите и тоа точно по 10 години. Зголемувањето на платите беше различно, се обидувавме да извршиме некакво усогласување на пла-

тите, но сепак најголемиот дел од зголемувањето на платите беше обезбедено во нашите дејности, не затоа што СОНК беше главен штрајкувач од синдикатите, туку затоа што споредбено со то-

гашните состојби, со платите во јавниот сектор, се покажа дека точно овие дејности останале најниско со платите, од тие причини тука беше и најголемата корекција".

Дојчиновски потенцира и една друга приказна која на некој начин дава одговор на прашањето што е основата на нивните барања. Тоа е системот на УНР (условно неквалификуван работник).

"Кој знае колку пати ова го кажувам и никој не се најде да го негира. Тоа е незаконски и зачудувачки систем на финансирање во јавната администрација. Според УНР, не се обезбедуваа поеднакво средства од Буџетот за сите оние кои се финансираат од него, туку буквално некаде од некое место во државните органи, а најодговорно е Министерството за финансии, некому му се давала цела погача, а некому ни крајче од неа. Минатата година, сами како СОНК, 15 дена бевме во штрајк со цел да склучиме колективни договори, да утврдиме најниска плата и да се укине сегашниот УНР наследен од поранешна Југославија. Речиси година и нешто траеја преговорите за склучување колективни договори, за тоа имаше и објектив-

ни и субјективни причини, намерно купување време. Ги потпишавме колективните договори и создадовме основа за да бараме утврдување на висината на најниската плата. Потоа следувахе понижувачки срамно навредливото некакво зголемување на платите, што ни беше понудено од Министерството за финансии, веројатно со договор на Владата и другите министерства, еден отсто од сегашните плати, а од октомври до февруари вкупно 5 отсто. Тоа беше причина за револтот за организирање на социјалниот протест (22 јуни 2005 година), па преговорите со Владата за висината на најниската плата. Претседателот на Владата застана зад законската основа дека мора да има најниска плата и колективни договори, затоа што тоа е регулирано во Законот од 1994 година. Со тоа беше фрлено во кош она што беше понудено од Министерството за финансии".

Во тек се средби на СОНК со ресорните министерства кои треба да завршат оваа седмица. Потоа повторно разговорите ќе се вратат на ниво на Влада, сè до доаѓање на конечното решение, кое ќе би-

де понудено од Владата, но прифатливо за СОНК.

СМЕТКОВОДИТЕЛИ И УЧИЛИШНИ КУЈНИ

Деновиве и сметководителите протестираа пред Министерството за образование. Проблемот со нив, како што ни објаснува Цветановски, произлезе како резултат на спроведувањето на одлуката на Владата од 2003 година за намалување на бројот на вработените во јавната администрација за 4 отсто. На удар беа сметководителите и вработените во училишните кујни.

"За училишните кујни - потенцира Цветановски - имаше некое оправдување, и ние како СОНК многу не реагиравме, затоа што сите училишта немаат училишни кујни, а во некаква привилегирана ситуација беа оние каде што имаше кујни. Договорот беше тие да бидат дадени на тендер. Всушност, пред десетина години тие биле надвор од образовниот систем како приватни угостителски фирми, па влегле во училиштата и ги прифатиле како вработени. Мораа да распишат тендер, при што услов беше тие фирми кои ќе

ЛИДЕРОТ НА ФЕДЕРАЦ НЕКОЛКУ ПАТИ ЛЕГНА

се јават на тендерот задолжително да ги примат вработените во училишните куќи и да им го гарантираат работното место најмалку пет години, но и да им ја гарантираат и висината на платата. Таму нема проблем и колку што имам информации добро стојат работите во делот на платите".

Кога, пак, станува збор за сметководителите, претседателот на СОНК објаснува дека дошло до одредено отстапување на договорот меѓу СОНК и Министерството за образование.

"Како СОНК не успеавме да го убедиме Министерство-

училишта затоа што директорите не ги примале назад сметководителите, биле заинтересирани да си вработат нивни луѓе. По општините имаше формирано сметководителски фирми, а стануваше збор за многу значајна сума пари. Тие биле убедени дека ќе се јават на тендер или дека нема да се формира такво друштво какво што беше формирано, па тие ќе си ги добијат парите. Мислам дека конечно се реши тој проблем, и практично од септември ќе се отворат донаторски сметки во сите училишта, а дотогаш ќе им се финансира она што досега беше договорено".

кот бил неуспешен. На малку упатен човек му е јасно дека за десет дена не можете да склучите договор на две страници, а не колективни договори, и тоа 4. Тоа се документи кои е многу потешко да ги склучите, отколку да донесете закон. Тој што е на власт има обезбедено мнозинство во Собранието, а овде во колективното договарање постојат две спротивставени страни, Синдикатот настојува да обезбеди што е можно повисоки права, а од друга страна, пак, се настојува тие да бидат што е можно пониски. Имам милион докази за неговото несинди-

грамски основи, треба статут каде што ќе биде основната организациона поставеност на таа организација, декларација со која ќе излезат надвор пред меѓународните синдикални организации, иницијативен одбор, итн...

За тоа дали со новата федерација ќе му се стави крај на сегашниот ССМ, Цветановски вели:

"Како СОНК ние на ССМ му ставивме крај кога ја донесовме одлуката за раздружување. За нив дали крајот е сега или нема воопшто да биде крај, не знам. Ние ќе го правиме тоа што мислиме дека треба да го правиме, а тие што ќе прават е нивен проблем. Околу решението за претседател на федерацијата, имам подготвено две имиња кои ќе им ги предложам на колегите од другите синдикати, кои ќе ја основаат федерацијата, но на тоа место никој нека не го гледа Дојчин Цветановски. Всушност, пред година ипол, кога барав да почне да функционира ССМ, Муратовски постојано велеше дека тоа се лични амбиции за моето место. Ќе настојуваме претседателот да биде човек синдикалец, кој ќе може да ги сфати маките на работниците, дури би рекол човек кој неколку пати легнал со празен стомак, не за тоа што не сакал да јаде, туку затоа што немал што да јаде, а не човек кој животот го минал на 'мрсни' трпези".

Одговорот на Цветановски за тоа дали новата федерација ќе остане да функционира во досегашната зграда на ССМ, е дека тоа е зграда на работниците, која во шестестите години на минатиот век била изградена со доброволна работна сила.

"Кој му дал право некому, кој случајно седнал во неа, да одлучува за другите кои не сакаат да бидат со него и да не можат да имаат дел од оваа зграда. Тоа ќе го каже Судот, зошто ние поднесовме тужба за поделба на имотот. Неприфатливо е во работничкиот дом, зграда на работници, да не бидат сместени работници, а да има куп други организации, меѓу кои и приватни", потенцира Цветановски.

ИЈАТА - ЧОВЕК КОЈ Л СО ПРАЗЕН СТОМАК

то за образование дека не треба да се брише цело едно работно место, настојувавме сметководителите да не отидат во Агенцијата за вработување и за нив склучивме Спогодба со која им се гарантираше работниот однос од најмалку пет години. Настојувавме и да се распише тендер за тоа сметководителските односи да ги земе онаа фирма, која ќе ги исполнува условите. Убедени бевме дека најмногу условите ќе ги исполнува новформираното друштво на сметководителите и тоа го доби тендерот. При потпишување на договорот, откако сметководителите формираа своја фирма со свои органи, според Законот за трговски друштва, беа воспоставени други бизнис односи меѓу приватни фирми и Министерството за образование. Во склучувањето на договорот мислам дека имаше некоректност. Внесената клаузула во договорот за нив беше неповолна, разделени беа две сметки, редовна и донаторска по 3.000 денари. Договорот меѓу СОНК и министерот за образование беше без разлика колку сметки постојат, да се плаќа по 6.000 денари по училиште. Имаше проблем во некои

СПРотивСТАВЕНИ СТРАНИ

Веќе подолг период јавноста е сведок и на препукувањата меѓу првиот човек на СОНК, Дојчин Цветановски, и претседателот на ССМ, Ванчо Муратовски.

"Минатата година имав проблем и со него и со Владата. Ќе ве потсетам, во тие денови Владата три пати му поставуваше ултиматум на СОНК - прекинете го штрајкот, па ќе преговараме. Штрајкот е едно од најдемократските средства на работниците од цел свет, а што значи Влада да ви поставува ултиматум да не го користите тоа средство? Од многу извори дознав дека тоа било тесно договорано и соработувано со Муратовски. Тој не само што не му помагаше на СОНК, туку трошел огромна енергија да го разбие. Десет дена по прекинувањето на штрајкот кога потпишавме Спогодба со Владата и конечно прифатија да влезат во преговори да склучиме колективни договори и да се утврди најниската плата, тој излегуваше пред медиумите да ме обвинува како штрај-

кално однесување. Синдикатот секаде во светот има друга улога и особено синдикат во држави каде што економско-социјалните состојби се катастрофални, а многу е јасно тие какви се во оваа држава, за синдикатот практично тоа е терен за 24 - часовна работа. Ете, такво беше однесувањето на синдикатот во овие години, кога илјадници работници беа бркани на улица, одеа да ги бараат своите права кои некој им ги одзел, се печеа на сонце на улиците, или мрзнеа зимно време, протестираа, а господинот никогаш не се појави пред нив. А кога некој од синдикатот, во случајов СОНК, е влезен во некаква активност да ги брани правата, наместо да застане со нив, тој беше од другата страна, отворено, или зад завеса правеше сè за тој да се растури".

Засега во најјавената федерација ќе влезат десет гранкови синдикати. Дел ќе бидат од сегашниот ССМ и дел од слободни независни синдикати, кои не се во ССМ. Цветановски посочува дека би сакале што побрзо да го закажат основачкото собрание, но за сè е потребна процедура, да се направат про-